

1 Увод.....	5
2 Основни појмови	7
2.1 Подаци о личности	8
2.2 Подаци на које се ЗЗПЛ не примењује.....	9
2.3 Посебне категорије података («нарочито осетљиви подаци»).....	10
2.4 Обрада података о личности	10
2.5 Руковалац података, обрађивач података и корисник података	11
3 Основна начела.....	13
3.1 Начело законитости.....	14
3.2 Начело ограничавања сврхе	14
3.3 Начело сразмерности.....	15
3.4 Начело тачности.....	16
3.5 Начело ограниченог задржавања	17
3.6 Забрана дискриминације.....	18
4 Правни основ за обраду података.....	19
4.1 Пристанак	20
4.1.1 Када лице мора да буде обавештено?.....	21
4.1.2 У ком облику се даје пристанак?	21
4.1.3 Која врста пристанка је потребна?	21
4.1.4 Ко може да да пристанак у име лица на које се подаци односе?	22
4.2 Обавезе одређене законом, подзаконским актом и уговором	22
4.2.1. Обавезе одређене уговором	22
4.3 Заштита живота и здравља	23
4.4 Оправдани интерес	23
4.5 Јавни интерес или јавно овлашћење	24
5 Услови за обраду нарочито осетљивих података.....	25
6 Права лица на које се подаци односе	29
6.1 Обавештавање лица на које се подаци односе о обради података о личности	30
6.2 Права која руковалац података мора да гарантује лицу на које се подаци односе.....	32
6.2.1 Право на увид и копију.....	32
6.2.2 Право на исправку и брисање	36
Када подаци о личности могу да се бришу без икакве сумње?	39
7 Безбедност података о личности.....	41
8 Подаци о личности – посебне одредбе	43
8.1 Подаци о личности у средства јавног информисања.....	44
8.2 Подаци о личности умрлог лица	45
9 Евиденције и Централни регистар	47
9.1 Евиденције	48
9.2 Рок за образовање евиденција и обавештавање Повереника	49
9.3 Централни регистар.....	50
10 Изношење података о личности из Републике Србије	53

1 ЧВОД

Овај документ је осмишљен као приручник који ће руковооцима података помоћи да науче како да обрађују податке о личности, а да при том поштују права појединца. Он се односи на захтеве у вези с обрадом података о личности који су утврђени Законом о заштити података о личности Републике Србије („Службени гласник РС” бр. 97/08, 104/09-др. закон и 68/12 – Одлука УС, даље: ЗЗПЛ). Приручник настоји да одговори на најчешћа питања руковалаца података и треба га схватити као полазну тачку која доприноси разумевању и поштовању права која лица имају на основу ЗЗПЛ.

ЗЗПЛ утврђује оквир права и обавеза којима се обезбеђује заштита података о личности. Он покушава да успостави равнотежу између интереса лица да заштити своје податке и супротстављених интереса других да користе податке о личности.

2.1 ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ

Заштита података односи се само на заштиту података о личности – заштиту права лица у вези с подацима о личности. Ако информација не представља податак о личности, прописи о заштити података се не примењују и подаци могу да се обрађују без даљих ограничења (осим у случају да су другим законима предвиђени посебни услови за коришћење одређених података). Стога је, када је у питању заштита података, на самом почетку потребно одредити шта су то тачно „подаци о личности”.

Дефиниција – податак о личности: податак о личности је свака информација која се односи на физичко лице (→ члан 3, став 1, тачка 1) ЗЗПЛ).

Дефиниција – лице на које се подаци односе: физичко лице – човек на кога се односи податак, чији је идентитет одређен или одредив на основу личног имена, јединственог матичног броја грађана (ЈМБГ), адресног кода или другог обележја његовог физичког, психолошког, духовног, економског, културног или друштвеног идентитета (→ члан 3, став 1, тачка 2) ЗЗПЛ).

Шта то конкретно значи?

Свака информација – информација било које врсте или садржине, ако се односи на физичко лице.

Пример: када говоримо о аутомобилу Порше Карера, то је само ствар, па нису у питању подаци о личности. Међутим, ако кажемо да господин Бојовић вози сребрни Порше Карера, то постаје лични податак о господину Бојовићу на основу којег је његов идентитет одређен или барем одредив.

Физичко лице (лице на које се подаци односе) – људско биће, које своја права стиче рођењем, за разлику од правног лица (нпр. привредног друштва), које се оснива посебном правном радњом (нпр. регистрацијом) на основу које стиче законска права и обавезе различите од права и обавеза његових чланова или власника. Треба нагласити да ЗЗПЛ штити и податке о умрлим лицима (види члан 35).

Пример: ЗЗПЛ не штити информације о правним лицима. Такође треба разликовати и случајеве у којима се подаци односе на физичко лице које самостално обавља делатност (предузетници, адвокати, глумци, певачи...). Уколико се подаци односе на физичко лице које самостално обавља делатност, они не уживају заштиту на основу ЗЗПЛ, али само у делу, кад се подаци односе на делатност предузетника. Нпр. ПИБ и матични број предузетника нису подаци о личности и не штите се по ЗЗПЛ, док је ЈМБГ податак који се односи само на физичко лице, који (чак и ако лице обавља неку предузетничку делатност) ужива заштиту на основу ЗЗПЛ.

Ако је **идентитет одређен**, то значи да је откривено име лица на које се подаци односе, уз евентуално још неке податке, као што је датум рођења или адреса, на основу којих у конкретној ситуацији може да се направи разлика између тог лица и других лица.

Пример: Марко Марковић, рођен 3.3.1980, с пребивалиштем на адреси Светог Саве 26, Београд, запослен је у органу Републике Србије надлежном за заштиту података.

Ако је **идентитет одредив**, то значи да, узимајући у обзир количину информација које су о одређеном лицу већ доступне, не би било посебно тешко сазнати име лица (уз евентуално још неке податке, као што је датум рођења или адреса, на основу којих у конкретној ситуацији може да се направи разлика између тог лица и других лица). Појам података који се „односе” на лице је врло широко одређен. Подаци о личности нису ограничени на приватне или породичне податке и не постоји никакав конкретан начин на који ти подаци морају да се односе на појединца – са становишта заштите података од значаја је сваки аспект живота појединца, било да је пословни, стручни или приватни.

Пример: мушкарац који се презива Марковић, стар око 30 година, из Београда, запослен у једном државном органу.

2.2 ПОДАЦИ НА КОЈЕ СЕ ЗЗПЛ НЕ ПРИМЕЊУЈЕ

Осим ако очигледно претежу супротни интереси лица, поједине одредбе овог закона о условима за обраду, као и о правима и обавезама у вези са обрадом не примењују се на обраду:

- 1) података који су доступни свакоме и објављени у јавним гласилима и публикацијама или приступачни у архивама, музејима и другим сличним организацијама;*
- 2) података који се обрађују за породичне и друге личне потребе и нису доступни трећим лицима;*
- 3) података који се о члановима политичких странака, удружења, синдиката, као и других облика удруживања обрађују од стране тих организација, под условом да члан да писмену изјаву да одређене одредбе овог закона не важе за обраду података о њему за одређено време, али не дужи од времена трајања његовог чланства;*
- 4) података које је лице, способно да се само стара о својим интересима, објавило о себи.*

Подаци о личности су изузети из примене ЗЗПЛ ако је очигледно да њихова заштита није потребна. У члану 5. наведени су примери тих података, али он додаје и један услов - осим ако очигледно претежу супротни интереси лица. **Према томе, у неким од наведених ситуација ЗЗПЛ ипак може да се примењује ако очигледно претежу интереси лица да његови подаци буду заштићени.** Да ли интереси лица на које се подаци односе претежу над интересима руковођа да обрађује те податке може да се одреди само у сваком конкретном случају појединачно.

Пример: лице које у свом телефонском именику или адресару има списак адреса или бројева телефона својих пријатеља је, стриктно гледано, руковалац података. Међутим, законске обавезе које руковооцима података намеће ЗЗПЛ се не примењују све док се ти подаци користе искључиво „за породичне и друге личне потребе“. Међутим, ако се те адресе или телефонски бројеви продају неком друштву које се бави оглашавањем, таква обрада излази изван оквира „личне“ сфере и представља комерцијалну употребу, па се у том случају примењује ЗЗПЛ. Исто важи и у случају изласка из оквира „породичних и других личних потреба“ објављивањем података без икаквих ограничења, нпр. на интернету без ограничења приступа.

2.3 ПОСЕБНЕ КАТЕГОРИЈЕ ПОДАТАКА («НАРОЧИТО ОСЕТЉИВИ ПОДАЦИ»)

Дефиниција: подаци о личности који се односе на националну припадност, расу, пол, језик, вероисповест, припадност политичкој странци, синдикално чланство, здравствено стање, примање социјалне помоћи, жртву насиља, осуду за кривично дело и сексуални живот (→ члан 16, став 1).

Пример: ако кажемо да је госпођа Ивановић из Новог Сада болесна, то је откривање њених података о личности. Међутим, када кажемо да госпођа Ивановић из Новог Сада има рак грла, тиме смо открили информације о њеном здравственом стању, што значи да смо открили нарочито осетљиве податке о личности.

У складу са ЗЗПЛ, на обраду нарочито осетљивих података о личности примењују се знатно **строжи услови** – види доле. Имајући у виду да се информације о овим питањима могу користити на дискриминаторан начин, те да је реч о нарочито осетљивим приватним информацијама, према њима треба поступати опрезније него према другим подацима о личности.

2.4 ОБРАДА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

ЗЗПЛ уређује обраду података о личности.

Дефиниција - обрада: свака радња предузета у вези са подацима као што су: прикупљање, бележење, преписивање, умножавање, копирање, преношење, претраживање, разврставање, похрањивање, раздвајање, укрштање, обједињавање, уподобљавање, мењање, обезбеђивање, коришћење, стављање на увид, откривање, објављивање, ширење, снимање, организовање, чување, прилагођавање, откривање путем преноса или на други начин чињење доступним, прикривање, измештање и на други начин чињење недоступним, као и спровођење других радњи у вези са наведеним подацима, без обзира да ли се врши аутоматски, полуаутоматски или на други начин (→ члан 3, став 1, тачка 3) ЗЗПЛ).

Једноставним језиком, обрадом података о личности сматра се **свако руковање подацима о личности**, независно од техника које се користе. Формулација која је усвојена у закону („као што су“) показује да ово набрајање није замишљено као коначан списак радњи – обрада може да буде и било која друга радња предузета у вези с подацима о личности.

Пример: Ако неко само врши увид у личне податке у бази података, да ли би се и то сматрало обрадом? Да.

ЗЗПЛ се примењује на обраду података о личности која се врши **аутоматски или полуаутоматски** (тј. информације у електронском облику, обично у рачунару), **као и неаутоматски**. Обрада података о личности се врши полуаутоматски када руковалац има (барем) компјутеризован каталог или шифраник који му омогућава тражење конкретног податка о личности у збирци података која се води на папиру.

Пример: ако болница чува медицинске евиденције само на папиру, лице би могло да захтева заштиту на основу ЗЗПЛ чак и ако болница нема рачунарски регистар имена пацијената који се лече у тој здравственој установи.

2.5 РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА, ОБРАЂИВАЧ ПОДАТАКА И КОРИСНИК ПОДАТАКА

Дефиниција – руковалац података: физичко или правно лице, односно орган власти који обрађује податке (→ члан 3, став 1, тачка 5) ЗЗПЛ).

Дефиниција – орган власти: државни орган, орган територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе, односно други орган или организација којој је поверено вршење јавних овлашћења (→ члан 3, став 1, тачка 4) ЗЗПЛ).

Дефиниција – корисник података: физичко или правно лице, односно орган власти, који је законом или по пристанку лица овлашћен да користи податке (→ члан 3, став 1, тачка 7) ЗЗПЛ).

Дефиниција – обрађивач података: физичко или правно лице, односно орган власти, коме руковалац на основу закона или уговора поверава одређене послове у вези са обрадом (→ члан 3, став 1, тачка 8) ЗЗПЛ).

Руковалац података може бити: а) физичко лице, б) правно лице или ц) орган власти. Он **одређује сврху и начин обраде** података о личности, односно одлучује:

- због чега се подаци о личности чувају, односно због чега ће се чувати, и
- начин на који се с тим подацима поступа или ће се поступати.

Обрађивач података, у вези с подацима о личности, такође може бити: а) физичко лице, б) правно лице или ц) орган власти, а коме су **на основу закона или уговора закљученог са руковаоцем података поверени** одређени послови у вези са обрадом података. Обрађивач података обрађује податке **у име руковаоца података**. Та радња обраде може да буде ограничена на врло конкретан задатак или контекст, а може да буде и сасвим уопштена и свеобухватна.

Руководи података остају одговорни за обезбеђивање поштовања ЗЗПЛ, независно од тога да ли податке обрађују сами или за то ангажују обрађивача података. Руководи имају право да ангажују обрађивача за неке или све радње обраде.

Пример: комунално предузеће ангажује предузеће које управља позивним центром да у његово име обавља многе функције његове корисничке службе. Запослени у позивном центру имају приступ евиденцијама о корисницима услуга комуналног предузећа за потребе пружања услуга за које су ангажовани, али те податке могу да користе само у конкретне сврхе и у складу са строгим уговорним аранжманима. Комунално предузеће је и даље руководи података. Предузеће које управља позивним центром је обрађивач података.

Лице које нема утицај на одређивање сврхе и начин обраде података о личности, не може да се сматра руководцем. Важно је имати у виду чињеницу да одговорност у својству „руководца“ у складу са законом Србије проистиче такође и из незаконите обраде и може да доведе до изрицања забране даље обраде од стране органа надлежног за заштиту података о личности, односно изрицања новчане казне у складу с казним одредбама ЗЗПЛ.

Пример: мрежом камера система интерног видео надзора (CCTV) управља полиција. Она одлучује о начину рада система камера за надзор и начину коришћења забележених снимака. Полиција је руководи података у односу на податке о личности који се обрађују у оперативном систему. Она је одговорна за радње обраде. Ако би неком техничком предузећу било наложено да сервисира камере за надзор, оно не би могло да се сматра руководцем због тога што не одлучује о сврхама у које ће се користити подаци из система камера за надзор и делује само на основу налога руководица. То техничко предузеће је, дакле, само обрађивач података.

ОСНОВНА НАЧЕЛА

10001101101000

011010101001101011111011101010 03

123

100000101010111101010011010001110010101000101

10010101010001101100010101101101

100101111010010111010101010101110100101010001

011101011010010100111110100111010

11000101111010010101010101010101010101010101

010101010010101010101110101011010

100010100101010101011111001110100101101001001

01101110100100011101111100101011

3 ОСНОВНА НАЧЕЛА

Као руковац података, односно лице које одлучује о обради података, важно је да будете упознати с општим принципима обраде података које утврђује ЗЗПЛ.

3.1 НАЧЕЛО ЗАКОНИТОСТИ

У складу са чланом 42. став 2. Устава Републике Србије, прикупљање, чување, обрада и коришћење података о личности уређује се законом. ЗЗПЛ уређује услове за уприкупљање и обраду података о личности, права лица и заштиту права лица чији се подаци прикупљају и обрађују, ограничења заштите података о личности, поступак пред надлежним органом за заштиту података о личности, обезбеђење података, евиденцију, изношење података из Републике Србије и надзор над извршавањем ЗЗПЛ.

Србија је такође ратификовала Конвенцију (ЕТС 108) Савета Европе, коју стога треба узети у обзир приликом тумачења ЗЗПЛ Србије.

- У пракси, начело законитости значи да руковац:
- мора да има оправдан основ (види доле) за свако прикупљање и коришћење података о личности;
- не сме да користи податке на начин који има неоправдано штетно дејство по лица која су у питању;
- мора на транспарентан начин да објасни како користи податке и да лицима пружи одговарајуће информације о приватности приликом прикупљања њихових података о личности;
- мора да рукује подацима о личности само на начин који лице може разумно да очекује и
- мора да се увери да се подацима не рукује незаконито ни у једној фази обраде.

Пример: обрада података је незаконита када не постоји оправдан основ за прикупљање и обраду података о личности (непостојање закона, непостојање пристанка, непостојање уговора...). Обрада података је непоштена ако је, на пример, руковац дао површне или врло уопштене информације о обради података с намером да превари лице.

3.2 НАЧЕЛО ОГРАНИЧАВАЊА СВРХЕ

Обрада није дозвољена ако...
се врши у сврху различиту од оне за коју је одређена, без обзира да ли се врши на основу пристанка лица или законског овлашћења за обраду без пристанка (→ члан 8, став 1, тачка 2) ЗЗПЛ);
... сврха обраде није јасно одређена, ако је измењена, недозвољена или већ остварена (→ члан 8, став 1, тачка 3) ЗЗПЛ).

Сврха за коју се подаци обрађују мора да буде **конкретна и унапред утврђена**. Ако руководилац прибави податке о личности (од лица на које се подаци односе) за конкретну сврху, он не сме даље да користи те податке нити да их открије трећем лицу из разлога који су „неускладиви” с првобитно наведеном сврхом обраде.

Пример: сектор маркетинга једног привредног друштва жели да споји све доступне податке о купцима (податке о уговорима, податке о поруџбинама поштом, податке о наплати, кредитне информације, податке о проверама, информације о рекламацијама, податке о садржају пошиљки итд.) ради анализе тих комбинованих података за сврхе директног маркетинга. Због чињенице да су поједини подаци о личности првобитно прикупљени у друге сврхе, планирана додатна обрада тих података изван првобитне сврхе, за коју су подаци прикупљени, била би незаконита (осим у случају да су лица на која се подаци односе дала конкретан и информисан пристаанак за такву додатну обраду).

Пример: лекар опште праксе показује списак својих пацијената својој супрузи, која је власник туристичке агенције, да би могла да састави посебне понуде туристичких путовања за особе којима је потребан опоравак. Откривање информација у ту сврху било би противно сврси за коју су прикупљени, па би стога било незаконито, осим у случају да је добијен пристаанак лица на која се подаци односе.

3.3 НАЧЕЛО СРАЗМЕРНОСТИ

Обрада није дозвољена ако...

... је податак који се обрађује непотребан или неподесан за остварење сврхе обраде (→ члан 8, став 1, тачка б) ЗЗПЛ);

... су број или врста података који се обрађују несразмерни сврси обраде (→ члан 8, став 1, тачка 7) ЗЗПЛ).

Начело сразмерности представља додатну заштитну меру у односу на обраду података о личности.

Ово начело значи да је руковооцу дозвољено да обрађује податке само у мери у којој је то очигледно потребно да би се остварила утврђена сврха обраде. У складу с овим принципом, руковооци података би морали да настоје да одреде који минимум информација (у квантитативном и квалитативном смислу) је потребан за правилно остваривање њихове сврхе. На ово питање одговор се проналази у сваком конкретном случају појединачно.

Пример: привредно друштво организује наградну игру у којој ће два добитника освојити наградно путовање у САД. Ако би се од свих учесника у наградној игри тражио број пасоша, понашање организатора било би противно принципу сразмерности, јер су њему ти подаци потребни само за добитнике. Исто би важило и у случају да организатор наградне игре за потребе плаћања пореза на награду тражи јединствени идентификациони број свих учесника, упркос чињеници да ће награду добити само неколицина њих и да ће на крају порез бити плаћен само у име тих неколико добитника (тако да је на крају организатору потребан само јединствени идентификациони број добитника).

3.4 НАЧЕЛО ТАЧНОСТИ

Обрада није дозвољена ако....

... је податак неистинит и непотпун, односно када није заснован на веродостојном извору или је застарео (→ члан 8, став 1, тачка 8) ЗЗПЛ).

Ова одредба захтева да се обрада података о личности врши на начин којим се обезбеђује истинитост, потпуност и ажурност. Подаци су неистинити ако су нетачни или доводе у заблуду (нпр. непотпуни подаци) у погледу сврхе обраде. Према томе, обрада документације о лечењу не може да се „исправља” брисањем првобитно постављене погрешне дијагнозе, због тога што постоји законска обавеза истинитог документовања сваког корака у лечењу. У принципу са становишта неистинитости могу да се оспоравају само чињенице, али не и мишљења.

Пример: када лекар први пут прегледа пацијента, он може да упише прву дијагнозу за коју ће се касније испоставити да је нетачна. У том случају не постоји обавеза да се збирка података измени у складу с принципом истинитости, јер је у документацији пацијента тачно наведена процена коју је лекар у том тренутку дао.

Ажурирање података подразумева замену података који су у одређеном тренутку били тачни актуелним подацима о истој појединости, нпр. месту боравка након пресељења лица. Ажурирање се врши само према потреби. Сврха за коју се подаци користе ће свакако бити од значаја приликом одлучивања о потреби ажурирања.

Пример: ако су подаци намењени да служе само као историјска евиденција о трансакцији између руковоаца података и лица на које се подаци односе, ажурирање податка о адреси у случају примене не би било примерено. Ако се уговорни однос наставља, ажурирање би у том случају било неопходно.

У свакодневном животу за руковоаце података није лак задатак да непрекидно ревидирају све сачуване податке. Међутим, чак и ако би било сувише захтевно непрекидно проверавати податке „сваког секунда”, они морају да се **ревидирају редовно**. То такође

зависи и од природе података о личности које руковалац података прикупља и чува. На пример, подаци који се не мењају често или се не мењају уопште морају да буду истинити и ажурирани у сваком тренутку – датум рођења, број социјалног осигурања, ЈМБГ итд. Код једнократне обраде података о личности, обавеза обезбеђивања истинитости и ажурности података о личности задовољава се провером да ли су подаци који се обрађују истинити, потпуни и ажурирани најкасније у време почетка обраде (односно приликом прикупљања).

Неистинити или непотпуни подаци морају да буду **исправљени, допуњени или обрисани**, или њихова обрада мора да буде **прекинута** или ограничена. Лице на које се подаци односе има одговарајуће **право** да захтева те радње (→ члан 22. ЗЗПЛ).

3.5 НАЧЕЛО ОГРАНИЧЕНОГ ЗАДРЖАВАЊА

Обрада није дозвољена ако...

... је лице на које се подаци односе одређено или одредиво и након што се оствари сврха обраде (→ члан 8, став 1, тачка 4) ЗЗПЛ).

Ово начело ограничава рок у којем подаци о личности могу законито да се обрађују. Да би обезбедили поштовање овог начела, руковоаци података морају редовно да ревидирају своје базе података о личности и да **обришу** или **анонимизирају** податке (обришу део податка на основу којег је могуће одредити идентитет) који им више нису потребни за њихове сврхе. Ово може да се врши и аутоматски.

Пример: снимци са система интерног видео надзора (CCTV) инсталиране да би се спречиле преваре на банкомату можда морају да се чувају неколико недеља, јер сумњива трансакција може да буде откривена тек када жртва добије извод из рачуна. Насупрот томе, снимци са система интерног видео надзора у угоститељском објекту морају да се чувају само у кратком периоду, јер инциденти врло брзо излазе на видело. Међутим, ако је неко кривично дело пријављено полицији, снимци морају да се чувају све док полиција не буде имала времена да их преузме.

Ако је збирка података успостављена уговором, односно на основу пристанка у писменом облику, у случају раскида уговора, односно повлачења пристанка у писменом облику, руковалац је обавезан да податке брише у року од 15 дана од дана раскида уговора, односно повлачења пристанка, осим ако је другачије прописано или уговорено (→ члан 36. ЗЗПЛ).

Ако су подаци о личности евидентирани на основу **уговорног односа** између руковоаца података и лица на које се подаци односе, потреба за чувањем података обично престаје са престанком постојања тог односа. Сходно томе, подаци морају да буду обрисани.

Пример: приликом уписа у тениски клуб, лице том клубу даје податке о свом имену и презимену, адреси итд. за потребе израде чланске карте и достављања чланског билтена. Међутим, када лице оконча своје чланство у тениском клубу, његови подаци морају да буду обрисани из збирки података о члановима.

3.6 ЗАБРАНА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Будући да заштита података о личности представља **универзално људско право**, она се обезбеђује сваком физичком лицу, без обзира на држављанство и пребивалиште, расу, године живота, пол, језик, вероисповест, политичко и друго уверење, националну припадност, социјално порекло и статус, имовинско стање, рођење, образовање, друштвени положај или друга лична својства (→ члан 1, став 2. ЗЗПЛ).

ПРАВНИ ОСНОВ 0011100010110011

111011101001011010101011100 04

ЗА ОБРАДУ ПОДАТАКА 11010001

1101010100101010101010000100111

4 ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ОБРАДУ ПОДАТАКА

Да би се обрада података о личности сматрала законитом, мора постојати одговарајући правни основ, који може бити:

- **лице на које се подаци односе** је дало пристанак за обраду (→ члан 8, став 1. ЗЗПЛ), који може да се опозове у било ком тренутку (и члан 11. ЗЗПЛ) и који мора да буде дат у писаном облику ако је руковалац података орган власти (члан 13. ЗЗПЛ);
- **обрада се врши са законским овлашћењем** (→ члан 8, став 1. ЗЗПЛ)

Изузетно, руковаоци података, који нису органи власти, податке о личности могу обрађивати и без пристанка у следећим случајевима:

- обрада је потребна у сврху извршења законских обавеза (одређених законом, актом донетим у складу са законом или уговором закљученим између лица и руковаоца, као и ради припреме закључења уговора) које руковалац има (→ члан 12, став 2. ЗЗПЛ).
- ако је таква обрада неопходна да би се остварили или заштитили животно важни интереси лица или другог лица, а посебно живот, здравље и физички интегритет (→ члан 12, став 1. ЗЗПЛ);
- ако је таква обрада предвиђена Законом о заштити података о личности ради остварења претежног оправданог интереса лица на које се подаци односе, руковаоца или корисника података (→ члан 12, став 3. ЗЗПЛ).

Важно је напоменути да је у овим случајевима реч о изузецима од правила да се подаци обрађују на основу пристанка и као такве треба их тумачити врло рестриктивно.

Органи власти обрађују податке без пристанка лица, ако је таква обрада неопходна ради обављања послова из своје надлежности одређених законом или другим прописом у циљу остваривања интереса националне или јавне безбедности, одбране земље, спречавања, откривања, истраге и гоњења за кривична дела, економских, односно финансијских интереса државе, заштите здравља и морала, заштите права и слобода и другог јавног интереса, а у другим случајевима на основу писменог пристанка лица (члан 13. ЗЗПЛ).

4.1 ПРИСТАНАК

Један од услова за закониту обраду јесте да лице на које се подаци односе да свој пристанак за обраду (→ члан 8, став 1, тачка 1. ЗЗПЛ и члан 13. ЗЗПЛ).

Пристанак је пуноважан само ако је дат **након што је лице на које се подаци односе прописно обавештено** (→ члан 10, став 1. ЗЗПЛ). Лице на које се подаци односе мора да буде упознато са суштинском природом и условима обраде, као и са свим важним одликама које могу посебно да га се тичу, као што су примаоци података. Лице на које се подаци односе које није обавештено о врсти података о личности који ће се обрађивати или не зна на који начин ће његови подаци о личности бити обрађени не може се сматрати довољно обавештеним, па његов пристанак није пуноважан у складу са ЗЗПЛ. Информације које се обавезно дају лицу на које се подаци односе ближе су описане у одељку 6.1. овог приручника.

4.1.1 КАДА ЛИЦЕ МОРА ДА БУДЕ ОБАВЕШТЕНО?

Треба имати у виду да лице мора да буде обавештено пре давања пристанка и да закон налаже да руковалац прибави пристанак лица на које се подаци односе **пре** почетка обраде.

4.1.2 У КОМ ОБЛИКУ СЕ ДАЈЕ ПРИСТАНАК?

Чињеница да лице на које се подаци односе мора да „потврди” своју сагласност значи да мора да постоји одређена **активна комуникација** (такозвани „opt-in”) између страна – непостојање одговора (ћутање) у утврђеном року (такозвани „opt-out”) није довољно да би се пристанак сматрао датим у складу са законом о заштити података.

Према постојећем ЗЗПЛ (члан 10, став 2), пристанак може да буде дат писмено или усмено на записник. Писмени пристанак се препоручује за потребе доказивања. Када се пристанак даје органу власти, он мора да буде у писаном облику (члан 13. ЗЗПЛ).

4.1.3 КОЈА ВРСТА ПРИСТАНАКА ЈЕ ПОТРЕБНА?

Пристанак је пуноважан само ако је **слободно дат**. Лице на које се подаци односе мора да има могућност да бира да ли ће дати пристанак или не. Добровољност пристанка је од посебног значаја у јавном сектору, где органи остварују посебна овлашћења. У случајевима када су одговарајуће радње обраде и категорије података које могу да се обрађују утврђене законом, није дозвољено да органи власти прикупљају додатне податке на основу наводног пристанка.

Пример: изражавање воље није добровољно ако је дато под недозвољеном претњом (нпр. незаконитим застрашивањем лица као потрошача), на основу преваре или на основу нетачног представљања чињеница (нпр. када привредно друштво наведе потрошача да верује да је адресу електронске поште дао ради испостављања електронских фактура, а испостави се да друштво жели његову адресу електронске поште да проследи трећим лицима за потребе оглашавања).

Најзад, пристанак мора да се односи на **конкретну** радњу обраде чија сврха је претходно јасно одређена. Пристанак на „све будуће радње обраде” никако не може да буде прихваћен као пуноважан. Нејасне и уопштене клаузуле о пристанку су неприхватљиве.

На крају треба поменути да је пристанак, као израз слободне воље, **могуће опозвати у било ком тренутку**, али је лице које је дало пристанак дужно да да руковаоцу надокнади оправдане трошкове и штету, у складу с прописима који уређују одговорност за штету. Опозив може да буде дат писмено или усмено на записник. Након што лице на које се подаци односе опозове пристанак, обрада његових података је недозвољена!

4.1.4 КО МОЖЕ ДА ДА ПРИСТАНАК У ИМЕ ЛИЦА НА КОЈЕ СЕ ПОДАЦИ ОДНОСЕ?

Пристанак не може да да треће лице у име лица на које се подаци односе, осим када је треће лице законски заступник лица на које се подаци односе (родитеља у случају малолетника, старалаца у случају лица која нису способна за давање пристанка) или је лице на које се подаци односе дало пуномоћје трећем лицу да да пристанак у његово име (члан 10, ст. 3-5. ЗЗПЛ).

Пристанак за обраду података о лицу које је умрло могу дати супружник, деца са навршених 15 година живота, родитељи, браћа и сестре, односно законски наследник или лице које је за то одредио умрли (→ члан 10, став 6. ЗЗПЛ).

4.2 ОБАВЕЗЕ ОДРЕЂЕНЕ ЗАКОНОМ, ПОДЗАКОНСКИМ АКТОМ И УГОВОРМ

Подаци о личности могу да се обрађују без пристанка лица на које се подаци односе такође и ако је обрада потребна у сврху извршења законских обавеза (одређених законом, актом донетим у складу са законом или уговором закљученим између лица и руковаоца, као и ради припреме закључења уговора) које руковалац има (→ члан 12, став 2. ЗЗПЛ)

Обавезе у смислу члана 12, став 2. ЗЗПЛ су обавезе **одређене законом, актом донетим у складу са законом или уговором**.

Пример: обавеза чувања података у одређеном року у складу с привредним правом или пореским правом или обавеза достављања података о запосленима државним установама социјалног осигурања итд. – ако секторски закон то захтева од руковаоца података.

4.2.1. ОБАВЕЗЕ ОДРЕЂЕНЕ УГОВОРМ

Подаци о личности могу законито да се обрађују и у оквиру извршења уговора у којем је лице на које се подаци односе уговорна страна или ради предузимања корака на захтев лица на које се подаци односе пре закључења уговора.

Ово је најчешћи правни основ за закониту обраду података у приватном сектору. На радње обраде у складу с овом одредбом се наравно примењују већ поменута основна начела обраде података. Овде треба посебно нагласити **начело сразмерности**. Према том начелу, ако је лице на које се подаци односе страна у уговору или приступа закључењу уговора, законито могу да се обрађују само подаци који су потребни за извршење тог уговора.

Пример: купац у продавници готовином плаћа купљену машину за прање рубља. Ако жели да му се машина испоручи на кућну адресу, продавница ће морати да прикупи и искористи податке о имену и адреси лица којем се испорука врши. Ако купац не плати готовином, већ кредитном картицом, продавница поред тога мора да обради и податке који су потребни за обављање плаћања кредитном картицом преко привредног друштва које је издало кредитну картицу.

У ситуацији када се лице на које се подаци односе припрема да **закључи уговор**, једине дозвољене радње обраде су оне које проистичу из одговарајућег захтева лица на које се подаци односе. Пример за то је привремена резервација хотелске собе преко туристичке агенције којој се обратило лице на које се подаци односе.

Ова одредба се примењује на **све врсте уговора**. Она се примењује нпр. на уговоре о закупу и уговоре о купопродаји, али и на уговоре о раду. Приликом примене ове одредбе и начела сразмерности, треба имати у виду да сврха уговора није увек ограничена на примарне дужности које из њега проистичу (као што је плаћање и испорука), већ може да обухвата и споредне дужности, посебно у случају дугорочних уговора (нпр. уговора о раду). Код сваке врсте уговора потребно је извршити детаљну процену да би се одредило који су тачно подаци потребни за остваривање сврхе.

4.3 ЗАШТИТА ЖИВОТА И ЗДРАВЉА

Поред тога, подаци о личности могу да се обрађују када је обрада потребна да би се остварили или заштитили животни важни интереси лица на које се подаци односе или другог лица, а посебно живот, здравље и физички интегритет (→ члан 12, став 1. ЗЗПЛ).

Пример: чланови породице су пријавили полицији да већ неколико дана не знају где се њихова одрасла кћерка налази. Полиција може да лоцира несталу особу преко њеног мобилног телефона, али немају број тог телефона. Немају га ни чланови породице, јер је њихова кћерка недавно купила нови телефон с новим бројем. Али њен послодавац већ има тај број у својој кадровској евиденцији. На основу члана 12. став 1. послодавац има право да тај број телефона открије полицији.

4.4 ОПРАВДАНИ ИНТЕРЕС

ЗЗПЛ признаје да лице на које се подаци односе и руковалац података могу да имају оправдане разлоге за обраду података о личности, који у конкретном случају морају да претежу над интересима заштите података лица на које се подаци односе (→ члан 12, став 3. ЗЗПЛ). Ти оправдани разлози могу да буду интереси руковоаца, али и интереси корисника података.

Оправдани интерес може да буде само интерес који је **признат у правном систему Србије**. Заштита права на имовину нпр. представља такав оправдани интерес власника имовине. Да ли је такав интерес „**претежан**“ у односу на **интерес заштите података лица на које се подаци односе** је предмет анализе и одлучивања у сваком конкретном случају појединачно.

Постоје типичне ситуације у којима није могуће јасно разлучити на чијој страни је претежни интерес: иако је **научно-истраживачки рад** свакако оправдан разлог за коришћење података о личности, не може се рећи да генерално претеже над интересима заштите података лица на која се подаци односе. Медицински подаци о пацијентима чији идентитет је у потпуности одређен нпр. не могу без икаквих ограничења да се користе у сврхе истраживања уз образложење да постоји – неспорно чак и јавни – интерес везан за напредак медицинске науке. Исто – само у другачијим размерама – важи нпр. и у случају

директног маркетинга: у питању је такође оправдан пословни интерес као такав, али то не значи да привредна друштва која се баве директним маркетингом имају претежни интерес да прикупљају податке о личности у ту сврху. Искуство показује да само конкретно законодавство може да уведе задовољавајућа правила која ће у оваквим случајевима успоставити равнотежу између супротстављених интереса.

4.5 ЈАВНИ ИНТЕРЕС ИЛИ ЈАВНО ОВЛАШЋЕЊЕ

Подаци о личности такође могу да се обрађују без пристанка лица на које се подаци односе ако је обрада неопходна ради обављања послова из своје надлежности одређених законом или другим прописом у циљу остваривања интереса националне или јавне безбедности, одбране земље, спречавања, откривања, истраге и гоњења за кривична дела, економских, односно финансијских интереса државе, заштите здравља и морала, заштите права и слобода и другог јавног интереса, а у другим случајевима на основу писменог пристанка лица (члан 13. ЗЗПЛ).

Ова одредба може да служи као основ за највећи део обраде података о личности у **јавном сектору**. Претпоставка је да постојање посебног јавног интереса или службеног овлашћења **треба да буде утемељено у закону**; потребни ниво експлицитности закона зависи од степена кршења права на заштиту података које узрокује обрада података по овом основу: виши степен кршења захтева већу експлицитност регулативе. Законском одредбом такође треба да буде одређено правно лице или врста правног лица којем су поверена или могу да буду поверена овлашћења за обављање одговарајућих дужности. То правно лице не мора нужно да буде орган власти. Предмет те одредбе може да буде и **приватни субјекат**, под условом да постоји законски акт којим су му додељена овлашћења.

Овде поново треба нагласити да **основна начела** заштите података, а посебно начело сразмерности (неопходности података за остваривање сврхе), морају да се примењују на све радње обраде које се врше у складу с овом одредбом.

УСЛОВИ ЗА ОБРАДУ НАРОЧИТО

05

ОСЕТЉИВИХ ПОДАТАКА 11010100

010110110101001010111010101000
10101010101000101000100101111010
11011010001111010010101010101010
10101110110101011011010100101010
01011011010101011011100110100010

Због чега постоје посебна правила?

Као посебна категорија података о личности, подаци који се односе на националну припадност, расу, пол, језик, вероисповест, припадност политичкој странци, синдикално чланство, здравствено стање, примање социјалне помоћи, жртву насиља, осуду за кривично дело и сексуални живот уживају виши степен заштите на основу ЗЗПЛ у виду посебне одредбе о обради нарочито осетљивих података (види горе; → чланови 16. и 17).

Да би се обрада тих података сматрала законитом, мора да буде испуњен барем један од следећих услова:

а) лице на које се подаци односе је дало **писмени пристанак** (ако давалац пристанка није писмен или из другог разлога није у стању да пристанак својеручно потпише, два сведока својим потписима потврђују усмено изјављен пристанак) за обраду тих података 17, став 1);

Пристанак мора да буде прибављен **пре** почетка обраде, мора да буде дат **слободно и активно** након што је лице **прописно обавештено** о обради података о личности. Пристанак мора недвосмислено да се односи на одговарајућу категорију нарочито осетљивих података, нпр. податке о здравственом стању, да би био пуноважан.

Писани образац пристанка мора да садржи:

- опис (врсту) нарочито осетљивих података који ће се обрађивати,
- сврху обраде,
- начин коришћења.

б) обрада је неопходна да би се заштитили животни важни интереси, а посебно **живот, здравље** и (физички) **интегритет**, лица на које се подаци односе или другог лица, у случају да лице на које се подаци односе није у могућности да лично да пристанак (члан 12, став 1), уколико обраду врши здравствени радник или друго лице које има обавезу чувања **професионалне тајне**.

Иако не постоји изричита одредба која руковооцу дозвољава обраду нарочито осетљивих података о личности у случају који захтева хитно медицинско збрињавање (нпр. тешке повреде у саобраћајним несрећама), руковооци морају да буду свесни да живот и здравље лица претежу над правом на заштиту података о личности. Према томе, руковооци морају да узму у обзир члан 12, став 1, без обзира на то што се овај члан не односи изричито на обраду нарочито осетљивих података о личности (види различита поглавља ЗЗПЛ). У таквим случајевима, члан 12. став 1. је старији од одредаба члана 17. став 2.

Овај изузетак од опште забране обраде нарочито осетљивих података односи се првенствено на податке о здравственом стању. Обрада на основу ове одредбе дозвољена је само ако је врше здравствени радници и друга лица која имају обавезу чувања професионалне тајне. Треба нагласити да је таква обрада дозвољена само оним здравственим радницима који учествују у конкретном поступку лечења или у управним радњама везаним за тај поступак лечења. Према начелу сразмерности, **није дозвољено** да лица која не раде на конкретном здравственом случају или им нису потребни сви подаци о личности за њихов део рада приступају подацима о личности, односно већој количини података о личности него што им је стварно потребна.

Руковаоци морају да буду свесни да овај изузетак мора да се користи веома опрезно и не без доброг и јаког разлога. Повереник ће строго испитати сваку поднету жалбу која се односи на нарочито осетљиве податке.

Пример: у кабини авиона се онесвестио путник који је био у џунгли. По слетању, путник у несвести је пребачен у болницу, где су лекари установили да је заражен тешком и веома заразном болешћу. Неопходно је о болести обавестити све путнике на том лету и све који су били у додиру с тим човеком.

в) обрада је неопходна ради успостављања или заштите **законског интереса** пред судом или другим органима (члан 12.. став 1. тачка 2)).

Ова одредба дозвољава коришћење нарочито осетљивих података ако је то неопходно за успостављање или заштиту законских интереса. Члан 12. став 1. тачка 2) има шире значење, али, узимајући у обзир начело сразмерности, не може да се користи за обраду нарочито осетљивих података у целини. Овај изузетак од правила које захтева писмени пристанак треба користити првенствено у случајевима када за то постоји утемељење у закону.

Трошкови:

Треба нагласити да лице које опозове пристанак сноси оправдане трошкове проузроковане таквим поступањем. Међутим, руковаоци података и лице које даје сагласност могу се споразумети да у случају опозива сагласности, лице које је дало сагласност за обраду података није дужно накнадити било какве трошкове.

ПРАВА ЛИЦА

011011011001011011

110101011001011101010011011000 06

01101101010101010101010101010101010101111010

010101010101000101000100101111010

010110101010101010100010101111011010110111100

0110110100011111010010101010101010

1010101011010010111010111010110101001010101

010101110110101011011010100101010

НА КОЈЕ СЕ ПОДАЦИ ОДНОСЕ 110

101101001011011010101011011100111

Посебна права лица на која се подаци односе су:

1. право на обавештавање о обради података о личности (члан 15)
2. право лица на увид у податке који се на њега односе (чланови 20. и 21),
3. право на исправку нетачних и брисање незаконито прикупљених података (члан 22),
4. права лица на које се подаци односе у обради података о личности у средствима јавног информисања (чланови 30. и 31)
5. право на подношење захтева за заштиту права надзорном органу (Поверенику) (члан 44).

Право на увид, право на исправку нетачних података и право на брисање незаконито прикупљених података су суштинска права лица на које се подаци односе. Ова права омогућавају лицу да обезбеди закониту обраду својих података о личности. Поред тога, сва горе наведена права су такође и уставна права (види члан 42. Устава Републике Србије), а садржана су и у Конвенцији бр. 108 Савета Европе, која је имплементирана у правни систем Србије 1. јануара 2006. године.

Ова права омогућавају лицу на које се подаци односе да донесе информисану одлуку, а истовремено обезбеђују и транспарентност обраде. Њихова сврха је обезбеђивање поштене и законите обраде.

Имајући у виду све што је већ речено, треба нагласити да су руковоаоци података дужни да се придржавају закона и да учине све што је потребно како би лицима на која се подаци односе омогућили да у потпуности остваре своја права.

6.1 ОБАВЕШТАВАЊЕ ЛИЦА НА КОЈЕ СЕ ПОДАЦИ ОДНОСЕ О ОБРАДИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Руковаолац података може да прикупља податке о личности на три начина:

- непосредно од лица на које се подаци односе или
- од других лица или
- из других извора, као што су збирке података других руковаолаца (посредно прикупљање података о личности).

У свим наведеним случајевима, а посебно у случају посредног прикупљања, руковоаоци података морају да дају одређене информације лицу на које се подаци односе (то важи и за руковоаоца који прикупља податке и за руковоаоца који открива податке другом руковоаоцу). То је предуслов за поштену и закониту обраду података о личности. Информације морају да буду јасне и разумљиве, јер лице на које се подаци односе само на основу тих информација може да одлучи да ли ће дати пристанак за обраду његових података о личности (такозвани информисани пристанак – ако лице не зна шта ће се десити с његовим подацима, не може да да информисани пристанак).

Прикупљање података о личности непосредно од лица на које се подаци односе је најчешће. У овом случају, руковаолац података мора да упозна лице на које се подаци односе са следећим (члан 15. ЗЗПЛ):

- **именом и адресом** руковоаоца података, односно именом и адресом његовог представника,
- **сврхом** обраде података:
 - сврха може да буде: коришћење података о личности за директни маркетинг, за комуникацију с купцем у случају рекламације, за обавештавање о променама,
- **начином** коришћења података

- **правним основом обраде:** пристанак лица, закон, уговорна клаузула о пристанку,
- **идентитетом корисника података** (препоручује се навођење правног основа за откривање података),
- да ли је лице на које се подаци односе дужно да открије своје податке руковооцу или је откривање добровољно, као и које би биле могуће последице ускраћивања података,
- праву лица да пристанак опозове и правним последицама у случају опозива.
- **постојањем** права на увид и исправљање података који се обрађују,
- **другим информацијама** које се у конкретним околностима сматрају потребнима ради поштовања принципа савесног поступања.

Информације се лицу дају **приликом прикупљања** података; информације о обрађивачима или осталим трећим лицима која примају податке морају да буду дате најкасније приликом преноса података. Ако то није могуће (види изузетке доле), лице мора да буде обавештено о обради његових података о личности што је пре могуће.

Пример 1 за формулацију обавештења: „(Привредно друштво X) Вас обавештава да ће податке о личности које наведете на овом купону користити искључиво у сврху реализације наградне игре. Ваши подаци о личности неће бити откривени никоме и биће обрисани или уништени по завршетку наградне игре, осим података о личности победника, који ће морати да се чувају у пореске сврхе.”

Обавештавање лица на које се подаци односе у случајевима када подаци нису прикупљени од њега, већ из других извора је још значајније, пошто лице на које се подаци односе није упознато да руковалац података поседује његове податке о личности и које су могуће последице тога. То је разлог због којег руковалац података пре сваке радње обраде **мора** да достави горенаведене информације лицу на које се подаци односе.

Руковалац података није дужан да упозна лице на које се подаци односе с наведеним:

- када такво упознавање, с обзиром на околности случаја, није могуће, односно захтева прекомерни утрошак времена и средстава или је очигледно непотребно, као и ако је лице на које се односе подаци већ упознато са својим правима – овај изузетак треба користити изузетно ретко и опрезно, јер руковооци могу лако да буду оптужени за кршење закона. Ситуације у којима руковалац не може да комуницира с лицем на које се подаци односе није могуће (нпр. када нема контакт податке) или би то захтевало прекомерни напор или утрошак средстава или времена могле би да се сматрају „посебним околностима”,
- ако је прикупљање и даља обрада података о личности прописана законом.

Треба имати у виду да се код два горенаведена изузетка претпоставља да је руковалац имао довољан правни основ за прибављање података из „других извора” – обавештавањем пост фестум не може да се легализује незаконито прикупљање података о личности.

Образац

У случају да је пристанак дат или би требало да буде дат у писаном облику, информације о обради би такође морале да буду у писаном облику.

Рок за обавештавање у случају измене, допуне и брисања података о личности

Приликом измене података, а ако то није могуће, онда у наредних 15 дана.

ВАЖНО: Руковалац података мора да достави законом прописане информације лицу на које се подаци односе на сопствену иницијативу, без икаквог претходног захтева лица на које се подаци односе.

Информације морају да буду дате пре почетка обраде података о личности.

„Обавештавање лица на које се подаци односе” није исто што и „добиање његовог пристанка”.

6.2 ПРАВА КОЈА РУКОВАЛАЦ ПОДАТАКА МОРА ДА ГАРАНТУЈЕ ЛИЦУ НА КОЈЕ СЕ ПОДАЦИ ОДНОСЕ

У складу са чланом 42, став 4. **Устава Републике Србије**, сваком лицу је гарантовано право да буде обавештено о прикупљеним подацима о својој личности и право на судску заштиту због њихове злоупотребе.

ЗЗПЛ не само што даје лицу на које се подаци односе право на увид у своје податке о личности, већ прописује и право на допуну, исправку, прекид обраде и брисање својих података о личности.

Сврха ових права је да се обезбеди **транспарентност обраде** података о личности. Остваривањем овог права лице на које се подаци односе може да провери да ли су подаци тачни и ажурирани. Ако то није случај, ЗЗПЛ лицу на које се подаци односе даје право на **ажурирање, исправку, брисање и приговор** у вези с његовим подацима о личности.

Важно је да лице које подноси захтев руковоацу података докаже (нпр. документима, потврдама) да су подаци о личности непотпуни, нетачни или застарели. Ако лице на које се подаци односе докаже да су његови подаци о личности прикупљени или обрађени противно закону, руковалац података мора да прекине обраду или обрише те податке о личности – исправка или ажурирање података о личности у таквим случајевима није опција.

6.2.1 ПРАВО НА ЧВИД И КОПИЈУ

Право на увид треба разликовати од права лица на које се подаци односе да буде обавештено о обради. Док се у потоњем случају ради о обавези руковоаца података да достави информације без захтева чим започне обрада података, право на увид може да се остварује на захтев лица. Извршавање захтева за увид у податке о личности врши се **без накнаде**.

Међутим, извршавање захтева за **копирање** података о личности не мора нужно да буде бесплатно (члан 21, став 3). Треба истаћи да се у овој одредби користи израз „нужни трошкови израде и преноса”, што у пракси означава трошкове као што су бруто цена папира, поштанске марке и амбалажа и слично; ова одредба не значи да руковалац може по сату да наплаћује свој рад, рад својих запослених итд. Ако руковалац података наплати превелике трошкове, лице на које се подаци односе може да изјави жалбу Поверенику само због непромерених трошкова.

Ако лице жели да буде обавештено о томе да ли конкретан руковалац података управља конкретном збирком података, то може да провери у **Централном регистру збирки података о личности**, који обављује Повереник (члан 52).

УРЛ адреса Централног регистра (скраћено):

<http://tinuurl.com/c9oma6m>

Поред тога, руковалац података мора да обавести лице на које се подаци односе (ако лице на које се подаци односе **то захтева**) о следећем (→ члан 19):

- да ли руковалац обрађује податке о њему и коју радњу обраде врши,
- које податке обрађује о њему,
- ко је извор података,
- у које сврхе обрађује податке о њему,
- по ком правном основу обрађује податке о њему,
- у којим збиркама података се налазе подаци о њему,
- коришћењу података о личности (ко су корисници података, које врсте података о личности користе, у које сврхе их користе и по ком правном основу),
- преносу података о личности (коме се подаци преносе, који се подаци преносе, у које сврхе се преносе и по ком правном основу),
- ком временском периоду се подаци обрађују.

ВАЖНО: руковалац података треба да се увери да су подаци послати правом лицу, тј. да провери идентитет тог лица или да барем провери његову адресу у својој збирци података и да одговор не шаље на адресу која не одговара адреси унетој у збирку.

Примери: Послодавац је примио писмени захтев за приступ који је поднео један од његових запослених. Послодавац познаје тог запосленог лично и чак је с њим разговарао телефоном о том захтеву. Иако је политика организације да захтева личну исправу на увид као доказ идентитета, то би у овом случају било неоправдано, јер руковалац познаје лице које подноси захтев.

У неким случајевима је оправдано тражити од лица које подноси захтев да докаже свој идентитет пре него што му се доставе информације, на пример када трговац на мало који врши продају путем интернета електронском поштом добије захтев купца за увид у податке који се о њему обрађују. Купац дуже време није користио интернет сајт друштва; његова адреса електронске поште иста је као у евиденцији друштва, али поштанска адреса је промењена. У таквој ситуацији оправдано је затражити додатне информације. То може да буде нешто сасвим једноставно: на пример, од купца може да се захтева да наведе друге податке о свом налогу, као што је референтни број купца, пре слања одговора на захтев.

Како се поступа по захтеву и који су рокови?

1. Битни елементи захтева

Захтев се доставља у писаном облику (иако су дозвољени и усмени захтеви), осим када је подносилац неписмен. Ако је подносилац неписмен, руковалац података треба да прими његов захтев на записник (и у приватном и у јавном сектору!). Захтев такође може да се поднесе и преко правног заступника или пуномоћника.

Битни елементи захтева су:

1. информације о лицу на које се подаци односе:
 - a. пуно име и презиме лица на које се подаци односе
 - b. име једног родитеља,
 - c. место и датум рођења,
 - d. ЈМБГ,
 - e. адреса,
 - f. други подаци неопходни за контакт с руковоцем података,
2. у случају захтева који се односи на умрло лице (уз наведено у тачки 1):
 - a. подаци о идентитету умрлог,
 - b. извод из матичне књиге умрлих;
 - c. доказ да захтев подноси законити наследник умрлог.

Напомена: ако је захтев непотпун или неразуљив, руковалац података нема право да га одбије. Руковалац података је дужан да поучи лице како да правилно поднесе захтев. Лице треба да достави захтев с отклоњеним недостацима најдуже у року од 15 дана, у супротном захтев може да буде одбачен. Руковалац података мора строго да процени разлоге за одбацивање захтева – није дозвољено одбацивање захтева ако руковалац података познаје лице на које се подаци односе, а у захтеву недостаје само кућни број.

Руковалац података може да пропише сопствени образац за подношење захтева. Међутим, процена основних елемената захтева се и у том случају врши у складу са ЗЗПЛ.

2. Обавештење о захтеву

Руковалац је дужан да обавести лице на које се подаци односе о поднетом захтеву без одлагања, а најкасније у року од **15 дана** (члан 25, став 1. ЗЗПЛ) од дана пријема писаног захтева (дозвољен је и усмени захтев) лица на које се подаци односе (или његовог правног заступника, односно пуномоћника). Обавештење се даје у писаном облику, а изузетно се може дати и усмено ако на то пристане лице на које се подаци односе.

Изузетак (који је ретко оправдан):

Ако постоје оправдани разлози, руковалац података може да продужи рок за доношење одлуке најдуже до 30 дана.

Напомена: Повереник врло **строго** проверава продужења рокова која одреде руковаоци података!

Поред (позитивног) обавештења, руковалац је такође дужан (у складу са чланом 25, став 3. ЗЗПЛ) да обавести лице на које се подаци односе о:

1. датуму,
2. времену (лице на које се подаци односе може (ако постоје оправдани разлози) да захтева друго време),
3. месту (подразумевано место остваривања права су просторије руковаоца података),
4. начину остваривања права лица на које се подаци односе,
5. износу нужних трошкова израде копије податка,
6. у случају да руковалац података не располаже техничким средствима за израду копије, упознаће лице на које се подаци односе с могућношћу да употребом своје опреме изради копију.

3. Извршавање захтева

Руковалац је дужан да без одлагања, а најкасније у року од **30 дана** (члан 25, став 2. ЗЗПЛ) од дана пријема захтева изврши захтев лица на које се подаци односе.

Изузетак (који је ретко оправдан):

Ако постоје оправдани разлози, руковалац података може да продужи рок за доношење одлуке најдуже до 30 дана.

Напомена: Повереник врло **строго** проверава продужења рокова која одреде руковаоци података!

Ако руковалац података прихвати захтев, он о томе сачињава забелешку. У супротном (ако је захтев одбијен), руковалац података је дужан да донесе решење с поуком о правном средству. Руковаоци података би морали да поступају у складу са Законом о општем управном поступку (даље: ЗУП). Али и руковаоци података у приватном сектору би морали сходно (мутатис мутандис) да примењују одредбе ЗУП.

Лице на које се подаци односе може да изјави жалбу Поверенику ако руковалац података не поступи у складу са законом (у оба случаја – ћутање руковаоца података о обавештењу, односно неизвршавање захтева).

Ако руковалац података одбије захтев, лице на које се подаци односе може да изјави жалбу Поверенику у року од 15 дана од пријема решења руковаоца података.

Решење Повереника је коначно, обавезујуће и извршно, осим у случају покретања управног спора.

Ограничења

Право на увид, обавештавање и копију може да буде ограничено у следећим случајевима:

- ако лице на које се подаци односе захтева обавештење о:
 - врсти података о личности који се обрађују (члан 19. став 2), односно о начину коришћења података о личности (члан 19, ст. 7-10)
 - а руковалац је потребне податке унео у неки јавни регистар или их је на други начин учинио доступним јавности,
- ако лице на које се подаци односе злоупотређује своја права – ово ограничење би требало користити у изузетно ретким случајевима, јер лако може да подстакне руковоца да користи незакониту тактику (избегавање),
- ако је руковалац података већ у потпуности испунио захтев лица на које се подаци односе за увид/копију, а у међувремену није дошло до промене података о личности,
- ако би откривање нанело озбиљну штету руковоцу (онемогућило руковоца) у вршењу послова из свог делокруга (веома редак изузетак),
- ако би давање обавештења озбиљно угрозило интересе националне и јавне безбедности,
- ако би давање обавештења угрозило радње спречавања, откривања, истраге и гоњења за кривична дела,
- ако би давање обавештења озбиљно угрозило важан финансијски интерес државе,
- ако је податак заштићен другим законом и његовим одавањем би могле да наступе тешке последице по интерес заштићен законом,
- ако би обавештење озбиљно угрозило приватност или важан интерес лица, посебно живот, здравље и физички интегритет,
- ако се подаци о лицу користе искључиво за научноистраживачке и статистичке сврхе.

Треба нагласити да наведена ограничења постоје само док постоји разлог за те изузетке. Након престанка постојања разлога, руковалац мора да испуни захтев лица на које се подаци односе.

Такође треба имати у виду да Повереник крајње строго проверава разлоге за увођење ограничења и приликом одлучивања може да узме (и узме) у обзир промену Конвенцију бр. 108.

6.2.2 ПРАВО НА ИСПРАВКУ И БРИСАЊЕ

1. Захтев

Битни елементи захтева су мање-више исти као и код захтева за увид и копију.

Захтев се доставља у писаном облику (иако су дозвољени и усмени захтеви), осим када је подносилац неписмен. Ако је подносилац неписмен, руковалац података треба да прими његов захтев на записник (и у приватном и у јавном сектору!). Захтев такође може да се поднесе и преко правног заступника или пуномоћника.

Битни елементи захтева су:

1. информације о лицу на које се подаци односе:
 - a. пуно име и презиме лица на које се подаци односе
 - b. име једног родитеља,
 - c. место и датум рођења,
 - d. ЈМБГ,
 - e. адреса,
 - f. други подаци неопходни за контакт с руковооцем података,
2. у случају захтева који се односи на умрло лице (уз наведено у тачки 1):
 - g. подаци о идентитету умрлог,
 - h. извод из матичне књиге умрлих;
 - i. доказ да захтев подноси законити наследник умрлог.

Напомена: ако је захтев непотпун или неразуљив, руковалац података нема право да га одбије. Руковалац података је дужан да поучи лице како да правилно поднесе захтев. Лице треба да достави захтев с отклоњеним недостацима најдуже у року од 15 дана, у супротном захтев може да буде одбачен. Руковалац података мора строго да процени разлоге за одбацивање захтева – није дозвољено одбацивање захтева ако руковалац података познаје лице на које се подаци односе, а у захтеву недостаје само кућни број.

2. Извршавање захтева

У року од 15 дана (члан 26. ЗЗПЛ) од дана пријема писменог захтева (дозвољен је и усмени захтев) лица на које се подаци односе (односно захтева његовог правног заступника или адвоката), руковалац података је дужан да:

- допуни непотпуне или обрише нетачне податке о личности;
- обрише податке о личности ако се обрада не врши у складу са законом;
- у случају одбацивања захтева, руковалац мора да донесе образложено решење.

Руковалац је дужан да обавести лице на које се подаци односе о поднетом захтеву без одлагања, а најкасније у року од 15 дана. Поред тога, руковалац података је дужан (види члан 26, став 1. ЗЗПЛ) да обавести лице на које се подаци односе о свом решењу (у случају **потпуног усвајања** захтева лица на које се подаци односе, руковалац може да обавести лице на које се подаци односе слањем неформалног обавештења, с приложеном копијом ажурираних података о личности).

ВАЖНО: Лице на које се подаци односе увек мора да буде обавештено о коначном исходу свог захтева – извршавање ове обавезе руковооца података никад не би смело да буде немогуће. Са друге стране, обавештавање свих прималаца нечијих података о личности о променама би у одређеним случајевима захтевало несразмеран утршак времена или средстава, па је стога тешко изводљиво или чак немогуће.

У случају **одбијања**, руковалац података мора да образложи своју одлуку. У јавном сектору то је „уобичајено“ решење у складу са Законом о општем управном поступку (супсидијарна примена ЗУП – види члан 37. ЗЗПЛ), али у приватном сектору не постоји обавезујући образац. Па ипак, ЗЗПЛ налаже да образложење и у јавном и у приватном сектору садржи:

- ✓ разлоге одбијања,
- ✓ разлоге због којих је обрада дозвољена.

Важни рокови: Руковалац података мора да одлучи о захтеву лица на које се подаци односе без одлагања, а најкасније **15 дана** од пријема захтева.

Лице на које се подаци односе може да изјави жалбу Поверенику у року од **15 дана** од пријема решења руковоца података.

Закон дозвољава изузетак у вези с роком за доношење решења – ако је руковалац података утврдио да је захтев лица на које се подаци односе основан, а:

- ⇒ руковалац података не располаже техничким могућностима да без одлагања поступи по захтеву, или
- ⇒ остваривање права лица на које се подаци односе би изискивало прекомерни утрошак времена и средстава.

У том случају, руковалац података мора те податке о личности да означи као „спорне“ до престанка постојања поменутих разлога. Руковалац података би морао да буде свестан да такво одлагање не може да траје вечно. Руковалац података мора да учини све да би отклонио поменуте препреке и омогућио остваривање права лица на које се подаци односе у најкраћем могућем року. Не заборавите – право на заштиту података о личности је једно од основних људских права и заштићено је Уставом Републике Србије!

Разлози за одбијање

Руковалац података може да одбије захтев лица на које се подаци односе ако:

- ⇒ није истекао рок за обавезно чување података,
- ⇒ би поступање по захтеву нанело озбиљну штету интересима других лица (штета мора да буде очигледна!),
- ⇒ је због посебног начина чувања података о личности поступање по захтеву лица на које се подаци односе немогуће или изискује прекомеран утрошак времена или средстава.

Такође треба имати у виду да Повереник крајње строго проверава разлоге за увођење ограничења и приликом одлучивања може да узме (и узме) у обзир промену Конвенцију бр. 108.

Руководиоци података треба да буде свесни да одуговлачење остваривања (или ускраћивање) права лица на које се подаци односе може да доведе до нових кршења закона (што значи да руковалац података може да почини нове прекршаје). Дакле, руковалац ће испуњавањем захтева лица на које се подаци односе у најкраћем могућем року и у потпуности избећи плаћање високих новчаних казни због незаконитог поступања.

У пракси се као један од разлога за неиспуњавање захтева лица на које се подаци односе често наводе „превелики трошкови“. Истичемо да то не може да буде довољан разлог за ускраћивање остваривања права лица на које се подаци односе.

Ако руковалац података одбије захтев (или у случају „ћутања“), лице на које се подаци односе може да изјави жалбу Поверенику у року од 15 дана од пријема решења руковоаца података.

Решење Повереника је коначно, обавезујуће и извршно. Руковалац подацима који није задовољан одлуком Повереника, у управном спору може тражити да суд одложи извршење коначног управног акта, у складу са чланом 23. Закона о управним споровима („Сл.гласник РС“, број 111/2009).

Примио сам захтев за остваривање права лица на које се подаци односе, али моје предузеће не обрађује податке о њему. Шта да радим?

У таквим случајевима, руковалац података дужан је да захтев лица на које се подаци односе проследи Поверенику (**осим** ако се лице на које се подаци односе томе противи) – види члан 32. ЗЗПЛ. Даље, Повереник утврђује да ли руковалац обрађује „спорне“ податке о личности или не. Ако утврди да руковалац не обрађује те податке, Повереник ће доставити руковоацу података захтев лица на које се подаци односе и обавестиће лице о чињеници да се подаци о њему не обрађују, или ће га, ако ће се на тај начин ефикасније остварити његова права, упутити на руковоаца који обрађује податке.

Када подаци о личности могу да се бришу без икакве сумње?

Члан 22, став 2. ЗЗПЛ прописује неколико разлога за брисање података о личности:

- ☒ ако сврха обраде није јасно одређена,
- ☒ ако је сврха обраде измењена, а нису испуњени услови за обраду за ту измењену сврху,
- ☒ ако је сврха обраде остварена,
- ☒ ако је начин обраде недозвољен,
- ☒ ако податак о личности спада у број и врсту података чија је обрада несразмерна сврси,
- ☒ ако је податак нетачан, а не може се путем исправке заменити тачним,
- ☒ ако се податак обрађује без законског основа (пристанак / закон).

БЕЗБЕДНОСТ ПОДАТАКА

0110101

0100101101110101101010101010 07

011010101101010100010111011010111010010110001

0101101001010100010101010101001

0101010110101010010101111010010101101001101

00010010101010101001010111010101

1011011101011010100101101100101011010101010

0101001011010010101010101010111

О ЛИЧНОСТИ

1111010100011110101

1011110101100101010101011010101

Руководалац је дужан (види члан 47. ЗЗПЛ) да предузме техничке, кадровске и организационе мере заштите података, у складу са утврђеним стандардима и поступцима, а које су потребне да би се подаци заштитили од губитка, уништења, недопуштеног приступа, промене, објављивања и сваке друге злоупотребе, као и да утврди обавезу лица која су запослена на обради да чувају тајност података.

Будући да је ово једна од најважнијих тема везаних за обраду података о личности, она је детаљније обрађена у посебном приручнику: Приручнику о безбедности података за руководеће података.

ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ

1001000

010101010110101111110100010010 08

011010101101010100010111011010111010010110001

010101011010101001010101111010010101101001101

1011011101011010100101101100101011010101010

0101101001010100010101010101001

000100101010101010010101011010101

010100101101001010101010101010111

- ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

011011

110010110110001011011110101010010

8.1 ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ У СРЕДСТВА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА

Постоје посебне одредбе (види члан 29) за обраду података о личности од стране новинара и других медијских посленика (која искључиво служи публицистичкој делатности јавног гласила). Треба имати на уму да се ЗЗПЛ не примењује на средства јавног информисања, осим чланова 3, 5, 8. ст. 1-5, 46. и 47.

Објављивање података о личности није дозвољено у наведеним случајевима; пре свега, ако лице на које се подаци односе није дало пристанак за обраду, руковалац података (средство јавног информисања) не може да објави податке о личности тог лица, уколико законом није другачије прописано или уколико подаци нису анонимизирани. Средства јавног информисања могу да објаве све податке које је лице претходно добровољно објавило о себи.

Изузеци који се односе на личне потребе и обраду за потребе политичке активности (види члан 5. ЗЗПЛ) овде не могу да се примене, јер сваки чин објављивања аутоматски представља сврху различиту од оне која је одређена¹. Свако објављивање без било каквог другог правног основа би се аутоматски сматрало прекршајем.

Водите рачуна о томе да ова врста објављивања не може да се користи ако интереси лица на које се подаци односе претежу над интересима објављивања.

Пример: већ објављени подаци о личности детета не смеју поново да се објављују ако би то утицало на права детета (тј. права на основу Конвенције о правима детета).

Насупрот томе (види члан 29, став 2), подаци који се односе на припадност лица политичкој странци могу да се користе за поменуте потребе обраде, ако су ти подаци важни с обзиром на јавну функцију коју лице врши. По овом основу, информације о припадности политичкој странци могу да се објављују. У демократским земљама ова врста објављивања претеже, јер су право јавности „да зна” и демократска контрола пречи од конкретних (!) података о личности.

Водите рачуна: право јавности да зна није исто што и радозналост. Право јавности да зна је типичан правни термин и као таквог га треба посматрати. Скрећемо пажњу на одлуку Европског суда за људска права у случају Вон Ханновер – јавни интерес није исто што и интересантност за јавност.

ЗЗПЛ је овим изузетком на неки начин прихватио појам носиоца јавне функције у смислу дефиниције Европског суда за људска права².

¹ За више информација види: Bodil Lindqvist vs Commission, Сл. лист ЕУ број С 7/, 10. јануар 2004.

² За више информација види: Von Hannover vs. Germany – <http://tinyurl.com/c2s943f>.

8.2 ПОДАЦИ О ЛИЧНОСТИ УМРЛОГ ЛИЦА

У случају смрти и проглашења несталог лица за умрло, подаци који су прикупљени на основу уговора, односно сагласности у писменом облику, чувају се у складу са условима утврђеним у уговору, односно пристанку, а подаци који су прикупљени на основу закона чувају се најмање годину дана од дана смрти, односно проглашења несталог лица за умрло, а након тога се уништавају. О уништавању података сачињава се забелешка (члан 35, став 1).

Пристанак за коришћење података о умрлом лицу дају лица из члана 10. став 6. овог закона (члан 35, став 2).

РЕГИСТАР 0110111011010010101101

10110:

110100010101010110111100101010000

Као што је већ објашњено, лице на које се подаци односе мора да буде упознато с обрадом података о њему, јер у супротном не може да остварује своја права. Данас, у ери великих информационих система, информације су нам доступне на само неколико откуцаја тастатуре. Сходно томе, српско (и европско) законодавство настоји на помогне лицима на која се подаци односе увођењем евиденција и централног регистра као улазне тачке за брже и ефикасније остварење овог циља.

9.1 ЕВИДЕНЦИЈЕ

Сваки руковалац података је дужан (види члан 48) да образује и води евиденцију обраде за сваку збирку података. Овај захтев руковаоцима података на први поглед може да делује доста бирократски. Са друге стране, образовање евиденција је (у пракси) обично једнократан посао. Касније се све своди само на одржавање евиденција, као и додавање нових збирки (што у пракси није превише често).

Упамтите! 1 збирка података = 1 евиденција (члан 48, став 1, тачка 1).

Свака евиденција садржи:

1. врсту података и назив збирке података;
2. врсту радње обраде;
3. назив, име, седиште и адресу руковаоца;
4. датум започињања обраде, односно успостављања збирке података;
5. сврху обраде;
6. правни основ обраде, односно успостављања збирке података;
7. категорију лица на које се подаци односе;
8. врсту и степен тајности података;
9. начин прикупљања и чувања података;
10. рок чувања и употребе података;
11. назив, име, седиште и адресу корисника;
12. ознаку уношења, односно изношења података из Републике Србије са називом државе, односно међународне организације и страног корисника, правни основ и сврху уношења, односно изношења података;
13. предузете мере заштите података;
14. захтев поводом обраде.

ВАЖНО! Евиденција **не сме** да садржи **никакве** конкретне податке о личности, већ само њихов опис.

У пракси, руковаоци података често комбинују више збирки података у једну евиденцију, што није у складу са ЗЗПЛ. Понављамо: свака збирка података мора да има своју евиденцију!

Изузеци

Руковалац **није дужан** да образује и води евиденцију обраде:

- × података који се обрађују искључиво у породичне и друге личне потребе,
- × података који се обрађују ради вођења регистра чије је вођење законом прописано; података за збирку података коју чине само јавно објављени подаци,
- × података који се односе на лице чији идентитет није одређен а руковалац, обрађивач, односно корисник није овлашћен да идентитет одреди.

Ажурирање евиденција

Руковалац ажурира евиденцију када дође до промене (у вези с наведеним основним подацима) у року од **15 дана од дана настанка** промене.

Формат евиденција и начин њиховог вођења уређени су подзаконским актом - *Уредбом о образцу за вођење евиденције и начину вођења евиденције о обради података о личности („Сл.гласник РС“, бр. 50/2009)*³. Пример који је дат у наставку текста направљен је имајући у виду тај подзаконски акт. Ипак, препоручује се да руковалац прочита Уредбу приликом првог образовања евиденције, јер је у њој детаљно описана свака појединачна категорија.

9.2 РОК ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ЕВИДЕНЦИЈА И ОБАВЕШТАВАЊЕ ПОВЕРЕНИКА

ЗЗПЛ не садржи конкретне одредбе о овим роковима. Имајући у виду члан 49. ЗЗПЛ, може да се закључи да је рок „најкасније 15 дана пре успостављања збирке података“, односно „пре обраде“. То је рок који важи и за обавештавање Повереника. Треба нагласити, да се ово односи само на обраду и збирке података чији је правни основ успостављања сагласност појединца.

Обавештавање Повереника једноставно значи да сваки руковалац података треба да достави све евиденције Поверенику, уколико законом није прописано другачије. То су у скоро свим случајевима и информације потребне за Регистар (члан 51. ЗЗПЛ).

Након пријема евиденција, Повереник проверава радње обраде које би у значајној мери могле да доведу до повреде права лица на која се подаци односе (члан 50, став 1. ЗЗПЛ).

Не заборавите да обавестите Повереника и приликом уношења промена у евиденције!

³ линк: <http://poverenik.rs/sr/pravni-okvir-zp/podzakonski-akti/781-2009-07-23-07-33-26.html>

9.3 ЦЕНТРАЛНИ РЕГИСТАР

Сврха Централног регистра (у даљем тексту: Регистар) је иста као и сврха евиденција. Али уместо да тражи обавештење од сваког руковоаца података појединачно, лице на које се подаци односе може да пронађе све информације о збиркама података у земљи на једном месту.

Пример евиденције (с описом):

ОБРАЗАЦ ЗА ВОЂЕЊЕ ЕВИДЕНЦИЈЕ О ОБРАДИ ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Појмови који се користе у овом обрасцу имају значење одређено Законом о заштити података о личности (Службени гласник РС бр. 97/08, 104/09 – др. закон, 68/12 – одлука УС).

Ова евиденција односи се на:

1. претходно обавештење о намераваном успостављању евиденције података о личности.
2. Датум достављања претходног обавештења _____.
3. прво пријављивање евиденције о подацима о личности - евиденција број: _____.
4. измена, односно допуна евиденције број _____.

Датум достављања измена, односно допуна евиденције _____.

ПРИМЕР РЕФЕРЕНЦИ И ОПИСА ПОДАТАКА	КОНКРЕТАН ПРИМЕР
Редни број (напишите која по реду је ваша евиденција)	003
Врста података о личности и назив збирке података о личности (наведите врсте података које се налазе у збирци, при чему будите пажљиви да не уносите никакве конкретне податке, нпр. име, презиме, адреса, електронска пошта, снимак видео надзора, отисак прста ...) (назив садржи име које одреди пропис или за одреди руковалац на основу пристанка лица или уговорног односа – пример Евиденција купаца, евиденција видео надзора ...)	Име и презиме, електронска адреса, кућна адреса, број телефона Евиденција купаца фирме
Врста радње обраде (из чл. 3 став 1 тачка 3) ЗЗПЛ)	Нпр. Прикупљање података, коришћење, преписивање, умножавање, снимање, стављање на увид, објављивање...
Назив, име, седиште и адреса руковоаца (наведите фирму и седиште, односно име и презиме те адресу руковоаца)	Мали трговац, д.о.о., Српска улица 1, Београд

Датум започињања обраде, односно успостављања евиденције о обради <i>(наведите датум, када је збирка података била успостављена, односно када ће бити ако још није)</i>	1. 3. 2012.
Сврха обраде <i>(навести да ли је сврха одређена законом или је утврђена од стране руковођаца, уз пристанак лица на које се подаци о личности односе)</i>	Директни маркетинг, понуда производа фирме и обавештења о новитетима
Правни основ обраде, односно успостављања евиденције података <i>(уз ознаку назива и одредбе закона)</i>	Пристанак лица на које се подаци односе
Категорија лица на које се подаци о личности односе <i>(наведите генеричке ознаке особа на које се подаци односе, нпр. запослени у фирми, купци фирме...)</i>	Купци фирме
Врста и степен тајности података о личности <i>(наведите степен тајности, која је одређена за податке наведене у збирци, како то произлази из одговарајућег прописа, који регулише конкретну област, нпр. строго тајно). Ако тајни подаци нису садржани у збирци, наведите да тајних података нема.</i>	Нема тајних података у збирци.
Начин прикупљања и чувања података о личности (уз навођење ознаке порекла податка и податка о обавештавању лица на које се подаци односе) <i>(наведите на који начин сте прикупили податке и какав начин обезбеђења сте увели у циљу заштите података, нпр. прикупљање путем уговора о запослењу, преко анкетних листова; електронска заштита, одговарајућа политика лозинки...) — наведите генеричку ознаку заштите, детаљније начин заштите определите у тачки 13.</i>	Подаци су прикупљени на основу рекламног материјала, који су фирми послала физичка лица, на које се подаци односе. Подаци су обезбеђени електронски и физички.
Рок чувања и употребе података о личности <i>(наведите колико времена ћете податке чувати и обрађивати. По истеку рока морате податке уништити или их анонимизирати), нпр. 10 година, до истека одредби уговора, трајно ...)</i>	5 година

Назив, име, седиште и адреса корисника <i>(опис садржи наведене податке правних лица, односно физичких лица, који самостално обављају делатност на тржишту и већ су им били или ће бити прослеђени подаци из збирке, нпр. медицинска друштва. Ако се неће прослеђивати, то наведите.)</i>	Подаци се не прослеђују корисницима
Ознака уношења, односно изношења података из Републике Србије са називом државе, односно међународне организације и страног корисника, правни основ и сврха уношења, односно изношења података	Подаци се не износе из Републике Србије.
Предузете мере заштите података о личности (организационе, кадровске и техничке) <i>(што детаљније опишите заштиту података у збирци)</i>	Просторије у којима се налазе носачи података који су повезани са збирком података, као и рачунарска опрема која служи за обраду података се изван радног времена закључавају, а закључавају се такође и у време када у њима нема запослених. Збирка података која се налази у рачунарском систему је осигурана системом лозинки за ауторизацију и идентификацију корисника програма и података. Систем лозинки омогућава такође касније утврђивање када су поједини подаци били коришћени или унети у збирку и ко је то урадио, као и период на који се поједини подаци чувају. Податке могу обрађивати само лица која је за обраду овластио законски заступник фирме. Папирни носачи података, који служе за унос података у рачунарску вођену збирку података, листинзи са подацима из рачунарске збирке података, као и дискете, магнетне траке, оптички дискови, који се односе на збирку података, се изван радног времена закључавају у металне противпожарне ормане. Поступци и мере заштите података су детаљније одређени у Правилнику о поступцима и мерама за заштиту података о личности, који је 1.1. 2009. изradio законски заступник фирме.
Захтев поводом обраде <i>(уз ознаку назива, имена, седишта и адресе подносиоца захтева, датуму подношења захтева и врсте захтева)</i>	Није било захтева
Напомена	Нема напомена.

ИЗНОШЕЊЕ ПОДАТАКА О 100100

10

ЛИЧНОСТИ ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

100101010100101100101010101001010

ЗЗПЛ дозвољава руковаоцу података да износи податке о личности у друге земље. Међутим, у складу са чланом 53. ЗЗПЛ, подаци могу да се износе само у:

- државу чланицу Конвенције о заштити лица у односу на аутоматску обраду личних података Савета Европе;
- државу (односно међународну организацију у тој држави) ако је у тој држави, односно међународној организацији, прописом, односно уговором о преносу података, обезбеђен степен заштите података у складу са конвенцијом – у том случају Повереник утврђује да ли су испуњени услови и спроведене мере заштите података приликом њиховог изношења из Републике Србије и даје дозволу за изношење.

Према томе, ако руковалац података планира да износи податке о личности изван Републике Србије, он мора да провери да ли држава у коју жели да изнесе податке испуњава наведене услове. То значи да држава у коју се подаци износе мора да буде чланица поменуте конвенције или Повереник мора да дозволи изношење података.

Одговорна уредница:
Наташа Пирц Мусар

Аутори текста:
Клемен Мишич
Маја Лубарда

Издавач:
Повереник за информације од јавног значаја и заштиту
података о личности Републике Србије

За издавача:
Родољуб Шабић

Превод:
Congress Service Center
Адмирала Гепрата 6
11000 Београд
Србија

Графичко обликовање:
Матија Кујунџић

Штампа:
Вега плус д.о.о.

Тираж:
1000

Информацијски пооблашченец Републике Словеније
www.ip-rs.si

Београд, новембар 2012.

Овај документ је сачињен уз финансијску помоћ
Европске уније: Твининг пројекат Унапређење
заштите података о личности.

За садржај овог документа одговоран је искључиво
Повереник за информације Републике Словеније
и он ни у ком случају не може да се сматра
документом који одражава ставове Европске уније.

Ovaj priručnik je štampan uz pomoć
Evropske unije kroz EU twinning projekat

Projekat spreo
Informacijski pooblaščenec
Republika Slovenija